

**KEMI-OUNAJOKIVARREN KUNTIEN JA PUOLUEIDEN KANNANOTOT LAPIN ELY-KESKUKSEN
KALATALOUSVELVOITETTA KOSKEVAAN MUUTOSHAKEMUKSEEN POHJOIS-SUOMEN
ALUEHALLINTOVIRASTOLLE**

SAVUKOSKEN KUNTA

<http://paatokset.savukoski.fi/kokous/2020204-9-1.PDF>

Savukosken kunnan muistutus koskien Kemijoen ja Raudanjoen voimalaitosten kalatalousvelvoitteiden muuttamista, Kemi, Keminmaa, Kemijärvi, Tervola ja Rovaniemi. (Dnro PSAVI/932/2017).

”Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on kalatalousviranomaisena toimittanut aluehallintovirastolle hakemuksen Kemin, Kemijärven ja Rovaniemen kaupungissa sekä Keminmaan ja Tervolan kunnassa sijaitsevien Kemijoen Isohaaran (PVO Vesivoima Oy), Taivalkosken, Ossauskosken, Petäjaskosken, Valajaskosken, Vanttauskosken, Pirttikosken ja Seitakorvan sekä Raudanjoen Permantokosken (Kemijoki Oy) voimalaitosten kalatalousvelvoitteiden muuttamiseksi. Hakemuksen lähtökohtana on vesilain 3 luvun 22 §:n tarkoittama olosuhteiden olennainen muutos.

Hakijan mukaan esitetyt toimenpiteet eivät aiheuta vahinkoa ympäristölle. Voimalaitosten luvanhaltijalle koituu kalateihin tarvittavan vesimäärän luovutuksesta arviolta vähäinen taloudellinen menetys. Hakijan mukaan lupaehtojen muuttamisesta ei synny luvanhaltijalle korvattavaa haittaa.” (Pohjois-Suomen aluehallintoviraston kuulutus)

Hallitusohjelma

Hallitusohjelmassa todetaan; ”Jokaisen valtionyhtiön perusarvona on oltava yhteiskuntavastuu. Yrityksen tulee ottaa päätöksenteossaan taloudellisten tekijöiden lisäksi huomioon myös toiminnan sosiaaliset ja ympäristölliset vaikutukset.”

Hallitusohjelmassa todetaan; ”Jatketaan luontaisen kierron palauttamista rakennettuihin vesistöihin kansallisen kalatiestrategian pohjalta. Puretaan vaellusesteitä ja kunnostetaan kalojen lisääntymisalueita. Toteutetaan ohitusratkaisuja. Toteutetaan vaelluskalahankkeita laajalla yhteistyöllä. Kalatalousvelvoitteita päivitetään viranomaistyönä.”

EU:n vesiputedirektiivi

”Komission mukaan Suomen on kiinnitettävä suunnittelussa erityistä huomiota ympäristövirtaamiin, kalateiden toteuttamiseen ja muihin haittojen vähentämistoimiin. Toisen vesienhoitokauden kaikille maille kohdistetussa yleispalautteessa komissio tuo esille tarpeen määrittää ja toteuttaa nykyistä paremmin ekologiset virtaamat ja varmistaa jokien esteettömyys. Suomen maakohtaisessa palautteessa komissio totesi muun muassa, että vesienhoitosuunnitelmaan tulisi sisällyttää toimenpide kaikkien olemassa olevien vesivoimalupien tarkistamiseksi erityisesti ekologisten virtaamien, kalateiden ja muiden haittojen lieventämistoimenpiteiden kannalta.” (LupaMuutoshankkeen loppuraportti 15.5.2019). ”Suomen tulee määrittää ja toimeenpanna ekologiset virtaamat virtavesimuodostumissa”. (LupaMuutoshankkeen loppuraportti 15.5.2019).

KHO:n ratkaisut

Korkein hallinto-oikeus (KHO) on viime vuosina tehnyt useita ratkaisuja, joilla vesivoimayhtiöitä on velvoitettu rakentamaan kalatiet. KHO:n ratkaisuiden perusteena on, että voimalaitokset estävät vaelluskalojen luontaisen pääsyn lisääntymisalueilleen. (KHO 2018:23 (Voikoski), KHO 2015:63 (Virojoki), KHO 2544/2015 (Arrakoski).

Savukosken kunnan kannanotto ja vaatimukset

Savukosken kunta puoltaa Lapin ELY-keskuksen hakemusta ja sen hyväksymistä seuraavin lisäyksin: Savukosken kunta korostaa, että lohen ja vaelluskalojen paluu niiden perinteisille synnyinsijoilleen on sekä itse kalojen, että kunnan elinvoiman kehittämisen näkökulmasta erittäin tärkeää. Kysymys on kunnan elinvoiman lisääntymisestä, matkailun ja verotulojen kasvusta, kiinteistöjen arvojen noususta, yritystoiminnan lisääntymisestä erityisesti matkailusektorilla ja monista muista positiivisista heijastusvaikutuksista. Näin ollen Savukosken kunta pitää erittäin tärkeänä, että vaelluskalojen palauttamisen vaikutuksia tarkastellaan ja arvioidaan laaja-alaisesti. Suunniteltu hanke on ekologisesti, kulttuurisesti ja sosiaalisesti kestävä ja siten erittäin kannatettava.

Lisäksi Savukosken kunta esittää, että MMM/Lapin Ely-keskus varaa vaelluskalojen palauttamisen edistämiseksi määrärahan kuntaan perustettavan kalankasvattamon perustamiseksi. Kalanviljelylaitoksen perustaminen varmistaa nousuhalukkaat vaelluskalat ja prosessin onnistumisen. Paikallisten kalakantojen vahvistamiseksi Metsähallituksen luonnonravintolammikot Kemijoen latvoilla on palautettava toimintaan. Pykäläisen, Tulppion, Kairijoen ja Sulo-ojanaavan luonnonravintolammikoissa on kasvatettu ja on tarve kasvattaa myös jatkossa paikallista kantaa olevia jalokaloja; taimenta, harjusta ja vaellussiikaa. Lisäksi alueella tulisi kasvattaa lohenpoikasia, jotta alueelle leimaantuneen vaelluslohikannan elvyttäminen mahdollistuisi.

Yli-Kemin vaelluskalojen vaikeaa tilannetta helpottaisi nopeasti Seitakorvan ja Pirttikosken luonnonmukaisten ohitusuomien käyttöönoton nopea toteutus.

Savukosken kunta korostaa, että Kemijoen kalatalousvelvoitteiden on astuttava voimaan koskien kaikkia kahdeksaa voimalaitosta. Kunnostustoimenpiteet tulee osoittaa siten myös Kemijoen pääuoman Rovaniemen yläpuolisiin voimalaitoksiin, Vanttauskoskelle, Pirttikoskelle ja Seitakorvalle.

Alueemme vahva sitoutuminen vaelluskalojen palauttamiseen heijastuu mm. siten, että Kemi- ja Ounasjokivarren kunnat ovat perustaneet yhdistyksen, Lohijokitiimi ry:n, jonka tehtävä on vaelluskalojen palauttaminen Kemi- ja Ounasjokeen.

Savukoskella 29.6.2020

Raimo Haapakoski	Antti Mulari
kunnanhallituksen puheenjohtaja	kunnanjohtaja

LIITE: Kunnanhallituksen 29.6.2020 § 141 päätöksen pöytäkirjanote

-----

PELKOSENNIEMEN KUNTA

<http://paatokset.pelkosenniemi.fi/kokous/2020477-17-2.PDF>

MUISTUTUS / LUONNOS 11.8.2020

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto / Ympäristöluvut www.avi.fi/muistutus Viite: PSAVI/932/2017

Kemijoen ja Raudanjoen voimalaitosten kalatalousvelvoitteiden muuttaminen Kemi, Keminmaa, Kemijärvi, Tervola ja Rovaniemi

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on kalatalousviranomaisena toimittanut aluehallintovirastolle hakemuksen Kemin, Kemijärven ja Rovaniemen kaupungissa sekä Keminmaan ja Tervolan kunnassa sijaitsevien Kemijoen Isohaaran (PVO Vesivoima Oy), Taivalkosken, Ossauskosken, Petäjaskosken, Valajaskosken, Vanttauskosken, Pirttikosken ja Seitakorvan sekä Raudanjoen Permantokosken (Kemijoki Oy) voimalaitosten kalatalousvelvoitteiden muuttamiseksi. Hakemuksen

lähtökohtana on vesilain 3 luvun 22 §:n tarkoittama olosuhteiden olennainen muutos. Hakijan mukaan esitetyt toimenpiteet eivät aiheuta vahinkoa ympäristölle. Voimalaitosten luvanhaltijalle koituu kalateihin tarvittavan vesimäärän luovutuksesta arviolta vähäinen taloudellinen menetys. Hakijan mukaan lupaehtojen muuttamisesta ei synny luvanhaltijalle korvattavaa haittaa.

Pelkosenniemen kunta esittää lausuntonaan koskien Kemijoen ja Raudanjoen voimalaitosten kalatalousvelvoitteiden muuttamista seuraavaa:

Pelkosenniemen kunta pitää erittäin tärkeänä, että vaelluskalojen palauttamisen vaikutuksia tarkastellaan ja arvioidaan laaja-alaisesti. Hakemuksessa esitetyillä toimenpiteillä on ekologisen tilan paranemisen lisäksi merkittävä yhteiskunnallinen ja sosiaalinen vaikutus. Toimenpiteet tukevat monitavoitteista Kemijoen vesistön ja kalakantojen hoitoa parantamalla edellytyksiä kestävä kalastuksen järjestämiselle ja myös muiden vaelluskaloihin liittyvien ekosysteemipalvelujen tuottamiselle. Lupaehtojen toimeenpano edesauttaa matkailun sekä yritystoiminnan kehittämistä Kemijoen vesistöalueella ja sillä arvioidaan olevan myös työllisyyttä parantava vaikutus. Lisäksi se parantaa alueen ympäristön arvoa lisäten asumisviihtyvyyttä ja joen virkistyskäyttöä.

Pelkosenniemen kunta puoltaa hakemuksessa esitettyjä Kemijoen voimalaitosten omistajille asetettavia kalatalousvelvoitteita, jotta ne vastaisivat nykyistä lainsäädäntöä sekä voimalaitosten rakentamisen seurauksena syntyneitä kalaston hoidon tarvetta ja virtavesien ekologisen tilan parantamistarvetta.

Lisäksi Pelkosenniemi yhtyy Savukosken kunnan kannanottoon siitä, että Kemijoen kalatalousvelvoitteiden on astuttava voimaan koskien kaikkia kahdeksaa voimalaitosta. Kunnostustoimenpiteet tulee kohdistaa myös Kemijoen pääuoman Rovaniemen yläpuolisiin voimalaitoksiin, Vanttauskoskelle, Pirttikoskelle ja Seitakorvalle.

Pelkosenniemen kunta yhtyy hakemuksessa esitettyihin näkökohtiin ja esittää lisäksi seuraavat perustelut:

Kalatalousvelvoitteen päivittämistä ei voida pitää jokiyhtiöille kohtuuttomana. Voimassa olevaa velvoitetta voidaan päinvastoin pitää täysin kohtuuttomana alueille aiheutettuun vahinkoon ja haittaan nähden.

Asiaa ratkaistessaan aluehallintovirasto kiinnittää luonnollisesti huomioita voimassa olevaan **vesilakiin ja muuhun lainsäädäntöön sekä korkeimman hallinto-oikeuden KHO:n ratkaisuihin.** KHO on viime vuosina tehnyt useita ratkaisuja, joilla vesivoimayhtiöitä on velvoitettu rakentamaan kalatiet. KHO:n ratkaisuiden perusteena on, että voimalaitokset estävät vaelluskalojen luontaisen pääsyn lisääntymisalueilleen. (KHO 2018:23 (Voikoski), KHO 2015:63 (Virojoki), KHO 2544/2015 (Arrakoski)). **Myös kansallinen kalatiestrategia sekä lohi- ja meritaimenstrategia** ohjannee uskoaksemme myös AVI:n päätöksentekoa.

Huomattava on myös se, että kalatalousvelvoitteiden muuttaminen on vain osa vesipuidedirektiivin edellyttämää lupien uudelleen käsittelyä. Valta osa Kemijoen voimalaitosten ja patojen luvista on tehty ilman ympäristövaikutusten arviointia. Padot ovat kalojen vaellusten estämisen, lisääntymisen heikennysten lisäksi muuttaneet sedimenttien virtaamista, veden korkeuksia ja virtaamia ja vaikuttaneet haitallisesti pohjavesiin ja linnustoon. Aluehallintoviraston tulee ottaa huomioon, päätöstä tehdessään, joelle aiheutettujen ympäristöhaittojen vähentäminen nykyllä lainsäädännön ja vesipuidedirektiivin mukaisesti.

Erityisesti Pelkosenniemen kunta haluaa nostaa esille **EU:n vesipuidedirektiivin.** LupaMuutoshankkeen loppuraportin (15.5.2019) mukaan ”Komission mukaan Suomen on kiinnitettävä suunnittelussa erityistä huomiota ympäristövirtaamiin, kalateiden toteuttamiseen ja muihin haittojen vähentämistoimiin. Toisen vesienhoitokauden kaikille maille kohdistetussa yleispalautteessa komissio tuo esille tarpeen määrittää ja toteuttaa nykyistä paremmin ekologiset virtaamat ja varmistaa jokien esteettömyys. Suomen maakohtaisessa palautteessa komissio totesi muun muassa, että vesienhoitosuunnitelmaan tulisi sisällyttää

toimenpide kaikkien olemassa olevien vesivoimalupien tarkistamiseksi erityisesti ekologisten virtaamien, kalateiden ja muiden haittojen lieventämistoimenpiteiden kannalta.”

Vetoamme lisäksi **Suomen hallitusohjelmaan**, jossa todetaan, että jokaisen valtionyhtiön perusarvona on oltava yhteiskuntavastuu. Yrityksen tulee ottaa päätöksenteossaan taloudellisten tekijöiden lisäksi huomioon myös toiminnan sosiaaliset ja ympäristölliset vaikutukset. Hallitusohjelmassa todetaan käsillä olevaan hakemukseen liittyen, että ”Jatketaan luontaisen kierron palauttamista rakennettuihin vesistöihin kansallisen kalatiestrategian pohjalta. Puretaan vaellusesteitä ja kunnostetaan kalojen lisääntymisalueita. Toteutetaan ohitusratkaisuja. Toteutetaan vaelluskalahankkeita laajalla yhteistyöllä. Kalatalousvelvoitteita päivitetään viranomaistyönä.”

Pelkosenniemiellä, 11.8.2020

Päivi Vauhkonen

kunnanjohtaja

LIITE: Kunnanhallituksen 11.8.2020 päätöksen pöytäkirjanote

KEMIJÄRVEN KAUPUNKI

<http://paatokset.kemijarvi.fi/kokous/20202092-9-2.PDF>

LAUSUNTO 10.8.2020

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto / Ympäristöluvat www.avi.fi/muistutus Viite: PSAVI/932/2017

Kemijoen ja Raudanjoen voimalaitosten kalatalousvelvoitteiden muuttaminen Kemi, Keminmaa, Kemijärvi, Tervola ja Rovaniemi

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on kalatalousviranomaisena toimittanut aluehallintovirastolle hakemuksen Kemin, Kemijärven ja Rovaniemen kaupungissa sekä Keminmaan ja Tervolan kunnassa sijaitsevien Kemijoen Isohaaran (PVO Vesivoima Oy), Taivalkosken, Ossauskosken, Petäjaskosken, Valajaskosken, Vanttauskosken, Pirttikosken ja Seitakorvan sekä Raudanjoen Permantokosken (Kemijoki Oy) voimalaitosten kalatalousvelvoitteiden muuttamiseksi. Hakemuksen lähtökohtana on vesilain 3 luvun 22 §:n tarkoittama olosuhteiden olennainen muutos. Hakijan mukaan esitetyt toimenpiteet eivät aiheuta vahinkoa ympäristölle. Voimalaitosten luvanhaltijalle koituu kalateihin tarvittavan vesimäärän luovutuksesta arviolta vähäinen taloudellinen menetys. Hakijan mukaan lupaehtojen muuttamisesta ei synny luvanhaltijalle korvattavaa haittaa.

Kemijärven kaupunki puoltaa lapin ELY-keskuksen hakemusta ja sen hyväksymistä hakemuksessa esitetyssä muodossa muutamin lisäyksin.

Vesiluonnon ennallistaminen, vaelluskalalakantojen elpyminen ja kalakantojen kasvu on luonnon monimuotoisuuden, vesistöjen ja niistä riippuvaisten eliöstön sekä seutukunnan elinvoiman kehittämisen näkökulmasta tärkeää. Vaikutus näkyy seutukunnan veto- ja pitovoiman, viihtyisyyden lisääntymisenä sekä matkailun kasvuna, erityisesti kalastusmatkailun kasvuna. Kemijärven kaupunki pitää tärkeänä, että vaelluskalojen palauttamisen vaikutuksia tarkastellaan ja arvioidaan laajaalaisesti. Tarkastelussa pitää huomioida myös laaja-alaisesti taloudelliset vaikutukset.

Kemijärven kaupunki puoltaa hakemuksessa esitettyjä Kemijoen voimalaitosten omistajille asetettavia kalatalousvelvoitteita, jotta ne vastaisivat nykyistä lainsäädäntöä sekä voimalaitosten rakentamisen

seurauksena syntynyttä kalaston hoidon tarvetta ja virtavesien ekologisen tilan parantamistarvetta. Nämä velvoitteet ja niiden laaja-alaiset vaikutukset pitää tutkia ennen päätöksentekoa.

Lisäksi Kemijärven kaupunki yhtyy Savukosken kunnan kannanottoon siitä, että Kemijoen kalatalousvelvoitteiden on astuttava voimaan koskien kaikkia kahdeksaa voimalaitosta. Kunnostustoimenpiteet tulee kohdistaa myös Kemijoen pääuoman Rovaniemen yläpuolisiin voimalaitoksiin, Vanttauskoskelle, Pirttikoskelle ja Seitakorvalle.

Kalatalousvelvoitteen päivittämistä ei voida pitää jokiyhtiöille kohtuuttomana.

Tärkeää olisi selvittää, voisiko Kemijärvellä Ketolassa jo käytössä oleva kalanviljelylaitos toimia kalojen alkukasvattona ennen kalojen siirtämistä Kemijoen luvvesiin luonnonravintolammikoihin. Nämä lammikot metsähallituksen on palautettava toimiviksi. Pykäläisen, Tulppion ja Kairijoen luonnonravintolammikoissa on kasvatettu, ja on syytä jatkossakin kasvattaa, myös paikallista kantaa olevia jalokaloja, kuten taimenta, siikaa ja harjusta. Lisäksi alueella tulisi kasvattaa lohenpoikasia, jotta alueelle leimaantuneet vaelluslohikannan elvyttäminen mahdollistuisi.

Kalaportaiden tai muiden esitettyjen ratkaisujen pitää olla taloudellisesti järkeviä ja kestäviä, ja nojautua hyväksytyihin ja laajoihin tutkimustuloksiin sekä taloudellisiin laskelmiin.

Kemijärvi 10.8.2020

Atte Rantanen

kaupunginjohtaja

ROVANIEMEN KAUPUNKI / ELINVOIMALAUTAKUNTA 25.8.2020 § 107

<https://rovaniemi.cloudnc.fi/fi->

[FI/Toimielimet/Elinvoimalautakunta/Kokous_2582020/Kemijoen_ ja_Raudanjoen_ voimalaitosten_ka\(109986\)](https://rovaniemi.cloudnc.fi/fi-Toimielimet/Elinvoimalautakunta/Kokous_2582020/Kemijoen_ ja_Raudanjoen_ voimalaitosten_ka(109986))

Kemijoen ja Raudanjoen voimalaitosten kalatalousvelvoitteiden muuttaminen, Kemi, Kemimaa, Kemijärvi, Tervola ja Rovaniemi

Valmistelija: Tuula Rintala-Gardin, kansainvälisten asioiden päällikkö, tuula.rintala-gardin@rovaniemi.fi

Perustelut

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on pyytänyt Rovaniemen kaupungilta lausuntoa koskien Lapin elykeskuksen hakemusta Kemijoen ja Raudanjoen voimalaitosten kalatalousvelvoitteiden muuttamiseksi. Hakemuksessa esitetään mm. velvoitehoidon painopisteen suuntaamista toimenpiteisiin, jotka edistävät vaelluskalakantojen palauttamista niiden luonnolliseen elinympäristöön.

Rovaniemen kaupungin ympäristölautakunta antaa oman erillisen lausuntonsa lainsäädännön ja ympäristövaikutusten näkökulmasta. Elinvoimalautakunnan lausunnossa otetaan kantaa mahdollisten muutosten vaikutuksista alueen elinvoiman kehittämiseen.

Elinkeinopoliittisesti vaelluskalojen paluulla Kemi- ja Ounasjokeen on pitkällä aikavälillä myönteistä vaikutusta elinkeinojen kehittämiseen. Vaelluskalojen paluu vahvistaa ammattimaista kalastusta, mikä puolestaan voi edistää kalanjalostukseen liittyvää yritystoimintaa alueella.

Todennäköisemmin vaelluskalojen paluu olisi merkittäväntä Rovaniemen matkailun kehitykselle. Matkailun kehityssuuntaus on kohti kestävä ja vastuullisempaa matkailua. Tulevaisuuden matkailijat ovat entistä ympäristötietoisempia ja he hakevat aitoja luontoelämyksiä myös kaupunkiympäristössä. Mikäli Kemijoki

olisi vapaa tai kalatiet toimisivat, kalastusmatkailun voisi olla merkittävää. Vertailukohtana voidaan pitää Torniojokea, jonka alueella myydään vuosittain 12 000 - 14 000 kalastuslupaa. Ruralia instituutin arvion mukaan matkailukalastuksen hyöty Tornionjoen aluetaloudelle on noin 10 miljoonaa euroa vuosittain.

Kalastuksen ja erityisesti vaelluskalojen kalastuksen merkitys matkailijalle voi vaihdella. Kalastusmatkailijalle se on pääsyy matkustuspäätöstä tehtäessä, osalle matkailijoista se voi olla yksi päätökseen vaikuttavista tekijöistä ja osa matkailijoista voi saavuttuaan kohteeseen valita sen yhdeksi ohjelmapalvelutuotteeksi. Kestävän kehityksen periaatteen kalastusmatkailutuote voi olla tulevaisuudessa yksi Rovaniemen kesämatkailun suosituimmista matkailutuotteista. Vaelluskalojen paluu Kemi- ja Ounasjokeen vahvistaa Rovaniemen elinvoimaa ja sillä on suuri merkitys myös paikallisille asukkaille.

Päätösehdotus

Esittelijä: Jukka Kujala, toimialajohtaja, jukka.kujala@rovaniemi.fi

Elinvoimalautakunta päättää esittää edellä olevan lausunnon Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle Lapin ely-keskuksen hakemukseen Kemijoen ja Raudanjoen voimalaitosten kalatalousvelvoitteiden muuttamiseksi.

Päätös

Elinvoimalautakunta kuuli asiassa kansainvälisten asioiden päällikkö Tuula Rintala-Gardinia.

Elinvoimalautakunta päätti yksimielisesti toimialajohtajan ehdotuksen mukaisesti.

KITILÄ KUNTA

11.8.2020

<http://dynasty.kittila.fi/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=20201955-9>

Kittilän kunnan lausunto Kemijoen ja Raudanjoen voimalaitosten kalatalousvelvoitteiden muuttamisesta, Kemi, Keminmaa, Kemijärvi, Tervola ja Rovaniemi (§ 281)

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on pyytänyt (18.6.2020) lausuntoa Kittilän kunnalta Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hakemuksesta Kemijoen ja Raudanjoen voimalaitosten kalatalousvelvoitteiden muuttamiseksi Kemissä, Keminmaassa, Kemijärvellä, Tervolassa ja Rovaniemellä (Dnro PSAVI/932/2017).

Lapin ELY-keskus hakee muutosta Kemijoen Isohaaran, Taivalkosken, Ossauskosken, Petäjaskosken, Valajaskosken, Vanttauskosken, Pirttikosken ja Seitakorvan sekä Raudanjoen Permantokosken voimalaitosten kalatalousvelvoitteisiin ja kalatalousmaksua koskeviin määräyksiin olennaisesti muuttuneiden olosuhteiden perusteella (vesilaki 3:22 §). Hakemuksen mukaan olosuhteet ovat nykyisen velvoitteen asettamisajankohdasta muuttuneet, eivätkä Kemijoen ja Raudanjoen voimalaitoksille määrätty kalatalousvelvoitteet vastaa niiden kalakannoille ja kalastukselle aiheuttamaa haittaa.

Voimassa olevat kalatalousvelvoitteet perustuvat vesioikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden 40 vuotta sitten antamiin päätöksiin sekä vuosien aikana annettuihin voimalaitosten tehonnostoja koskeviin päätöksiin. Kalataloushaittoja kompensoidaan lohen, taimenen, harjuksen ja siian velvoiteistutuksilla sekä nahkiaisen ylisiirroilla. Lisäksi luvanhaltijoiden maksettavaksi on määrätty kalatalousmaksuja. Hakemusta on perusteltu uudella ja muuttuneella kalataloudellisella tilanteella. Kalataloutta aiemmin haitannut uitto on lopetettu. Vesistöalueella on toteutettu toimenpiteitä laajojen poikastuotantoalueiden suojelemiseksi ja kunnostamiseksi sekä vesistön tilan ja vedenlaadun parantamiseksi. Myös tietämys muun muassa vaelluskalakannoista ja istutusten kannattavuudesta sekä perinnöllisen monimuotoisuuden merkityksestä kalakantojen elinkyvyille on lisääntynyt.

Muutoshakemus pohjautuu myös Euroopan unionin vesipuitedirektiiviin, jonka perusteella säädetään vesienhoidon ympäristötavoitteista ja siitä, että lupia on tarvittaessa muutettava niiden saavuttamiseksi. Kemijoen vesienhoitosuunnitelma vuosiksi 2016-2021 on hyväksytty valtioneuvostossa 3.12.2015. Unioni tuomioistuimen linjausten mukaan vesienhoidon ympäristötavoitteet ovat sitovia suhteessa hankkeiden lupaharkintaan. Tämä tausta huomioon ottaen on perusteltua tulkita, että ympäristötavoitteet sitovat myös vesipuitedirektiivin mukaista lupien saattamista ajan tasalle. Kansallisessa lohi- ja meritaimenstrategiassa 2020 Itämeren alueelle (Valtioneuvoston periaatepäätös 16.10.2014) ja Kansallisessa kalatiestrategiassa (Valtioneuvoston periaatepäätös 8.3.2012) Kemijoki on yksi kärkikohteista ja strategian toimeenpano edellyttää Kemijoen ala-osassa kalateiden ja ohitusuomien rakentamista ja muita tukitoimia vaelluskalakantojen palauttamiseksi Kemijoen vesistöön.

Hakemuksella tavoitellaan ensisijaisesti menetetyt vaelluskalatuotannon korvaamista, luontaisen lisääntymisen palauttamista ja perinnöllisen monimuotoisuuden turvaamista, mutta pitkällä tähtäimellä on mahdollista vaelluskalojen virkistysellinen ja taloudellinen hyödyntäminen kestävästi sekä joki- että merialueella.

Hakemuksessa esitetään velvoitehoidon painopisteen suuntaamista toimenpiteisiin, jotka edistävät vaelluskalakantojen palauttamista niiden luonnolliseen elinympäristöön. Hakemuksessa on esitetty muun muassa kalateiden ja alasvaellusreittien rakentamista sekä muutoksia istutusvelvoitteisiin ja ylisiirtoihin.

Esitys kalatalousvelvoitteeksi sisältää:

1. Kalatievelvoitteen (luvanhaltijoiden velvollisuutena omalla kustannuksella suunnitella ja toteuttaa toimiva kalatie riittävän suurella mitoitusvirtaamalla ja allasvaellusreitti ohjausmenetelmineen viiden voimalaitoksen yhteyteen,
- 2.-3. Kolmen voimalaitoksen vanhan uoman vesittämisen kalateiksi (suunnittelu ja toteutus)
3. Lohen ja meritaimenen ylisiirtojen toteutuksen
4. Istutusvelvoitteen ja kalatalousmaksun
6. Kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelman laatimisen
7. Velvoitetarkkailun
8. Lupaehtojen tarkistamisen

Kittilän kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena toimiva rakennus- ja ympäristölautakunta on antanut hakemuksesta oman lausuntonsa (RakYmplk 06.07.2020 § 91), joka kuuluu seuraavasti:

"Kittilän kunnan ympäristönsuojeluviranomainen puoltaa ELY-keskuksen hakemusta Kemijoen ja Raudanjoen voimalaitosten kalatalousvelvoitteiden muuttamiseksi ja pitää hyvin tärkeänä, että esityksen ytimenä olevat merilohen ja meritaimenen luonnollisesti lisääntyvän kannan palauttamisen mahdollistavat kalatiet rakennetaan ja otetaan käyttöön mahdollisimman pian korvaamaan voimayhtiöiden voimalaitosten rakentamisen aiheuttamat vahingot (meritaimenen ja lohen katoaminen) mm. Ounasjoen vesistölle, alueen asukkaille ja jakokunnille. Hakemus ottaa hyvin huomioon Ounasjoen sivujokien luontaiset paikalliset taimenkannat ja niiden säilymisen. Meritaimenen ja lohen palauttamisella on erittäin suuri merkitys Ounasjoen vesistön luonnolle sekä sen lisäksi koko Kemijoen vesistön ranta-alueiden asukkaille ja elinkeinojen tulevaisuuden kehitykselle. Erityisesti matkailulle lohen ja meritaimenen luontaisesti lisääntyvien kalakantojen palauttaminen on erittäin tärkeää."

Kittilän kunnanhallitus on päättänyt Risto Similän 27.3.2017 tekemän Valtuustoaloitteen "kalatalousvelvoitteiden toteuttamisesta" käsittelyn yhteydessä (Khall 31.03.2020 § 118) teknisen lautakunnan esityksestä, että kunnanhallitus päättää osaltaan kannattaa kalatalousviranomaisen vaatimusta Kemijoen voimalaitosten kalatalousvelvoitteen muuttamisesta vastaamaan nykytietämyksen mukaista voimalaitosten rakentamisen seurauksena syntynyttä kalaston hoidon tarvetta.

Hakemusasiakirjat ovat luettavissa aluehallitovirastojen Lupa-Tietopalvelussa:
https://tietopalvelu.ahtp.fi/Lupa/Lisatiedot.aspx?Asia_ID=1376705

Kunnanjohtaja:
 Kunnanhallitus päättää

1) yhtyä rakennus- ja ympäristölautakunnan lausuntoon ja puoltaa Lapin ELY-keskuksen hakemusta Kemijoen ja Raudanjoen voimalaitosten kalatalousvelvoitteiden muuttamiseksi. Muutosesitys toteuttaa Kemijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmassa vuosiksi 2016-2021 määritettyjen vesienhoidon ympäristötavoitteiden toteuttamista kalakantojen osalta sekä Kansallista kalatiestrategiaa.

2) korostaa lupaviranomaiselle vaelluskalojen palauttamisen tärkeyttä Ounasjoen vesistöalueelle sekä alueen asukkaille ja elinkeinoille. Ounasjoki on suojeltu vesivoimarakentamiselta (Laki Ounasjoen erityissuojelusta 703/1983). Tämän lain perusteluissa korostetaan Ounasjoen luonnonsuojelullista arvoa, sillä rakentamattomana, puhdasvetisenä ja lähes luonnontilaisena suurjokena Ounasjoki on maamme oloissa varsin merkittävässä asemassa. Lisäksi Ounasjokea on lakia laadittaessa pidetty kalataloudellisesti merkittävänä jokialueena, jonka erityisesti luonnontalouden ja paikallisen väestön edut tulevat vastedeskin turvatuiksi erityissuojelulain myötä. Ounasjoki on myös osa Natura 2000 verkostoa (FI 1301318). Kuitenkin Ounasjoen erityislain hengen vastaisesti Ounasjoki, sen luonto ja Ounasjoen vesistön vaikutusalueen asukkaat ovat kärsineet mittavat menetykset vaelluskalakantojen tuhouduttua ja merestä vaeltavien arvokalojen puuttuminen on vaikuttanut haitallisesti myös alueen elinkeinojen, erityisesti kesäaikaan painottuvan matkailun, kehittymiseen. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen työraportin 6/2014 (Rakennettujen jokien kalataloudelle aiheutuneet vahingot ja kalatalousvelvoitteet) mukaan lohen kompensatiotarve (poikasistutukset) on 5-7 -kertainen ja meritaimenen kompensatiotarve on 2-4 -kertainen nykyvelvoitteeseen nähden. Kittilän kunta ei myöskään saa verotuloja tms. kompensatiota Kemijoen alaosan voimalaitoksista, toisin kuin paikkakunnat, joiden alueilla voimalaitokset tai padot sijaitsevat. Lapin ELY-keskuksen muutoshakemus tukee Kittilän kuntastrategiaa 2018-2025, Kittilän kunnan elinkeinopoliittista ohjelmaa sekä matkailun Levi4 -kehittämissuunnitelmaa.

3) lausua, että Lohen ja meritaimen vaellusten mahdollistavat ja siten näiden kalalajien luontaiset populaatiot Ounasjokeen palauttavat ohitusuomat ja kalatiet Ala-Kemijoen voimalaitoksiin tulee rakentaa viipymättä ja kalatalousvelvoitteet tulee muiltakin osin hyväksyä muutosesityksen mukaisesti.

Päätös:
 Esitys hyväksyttiin.

TERVOLAN KUNTA

14.8.2020

<http://tervola.ktweb.fi/ktwebbin/dbisa.dll/ktwebscr/epjattn.htm?+elin=KHALL&pvm=17%2e8%2e2020%2015%3a00&pykno=191&lista=0>

LAUSUNTO LAPIN ELY-KESKUKSEN HAKEMUKSESTA KEMIJOEN JA RAUDANJOEN VOIMALAITOKSILLE
 MÄÄRÄTTYJEN KALATALOUSVELVOITTEIDEN MUUTTAMISESTA (191 §)

Tervolan kunta puoltaa pääosin Lapin ELY-keskuksen hakemusta ja sen hyväksymistä hakemuksessa esitetystä muodosta muutamien tarkennuksien ja lisäyksien.

Vesiluonnon ennallistaminen, vaelluskalakantojen elpyminen ja kalakantojen kasvu on luonnon monimuotoisuuden, vesistöjen ja niistä riippuvaisten eliöstön sekä alueen elinvoiman kehittämisen näkökulmasta tärkeää. Vaikutus näkyy alueen veto- ja pitovoiman, viihtyisyyden lisääntymisenä sekä

matkailun kasvuna, erityisesti kalastusmatkailun kasvuna. Tervolan kunta pitää tärkeänä, että vaelluskalojen palauttamisen vaikutuksia tarkastellaan ja arvioidaan laaja-alaisesti. Tarkastelussa pitää huomioida myös laaja-alaisesti taloudelliset vaikutukset. Vaelluskalakantojen palauttaminen on pitkäjänteistä ja vaikeaa toimintaa, esimerkkinä Isohaaraan vuonna 2012 rakennettua kalatietä on jouduttu useaan otteeseen säätämään, laadittujen raporttien mukaan kalatie on vasta viime aikoina toiminut suunnitellulla tavalla. Hakemuksen tavoitteena olevan itsensä ylläpitävän, täysin luonnonvaraisen vaelluskalakannan luominen Kemi-Ounasjoen vesistöön on siten erittäin haasteellista saavuttaa. Tämä tulisi huomioida velvoitteita asetettaessa.

Tervolan kunta puoltaa hakemuksessa esitettyjä Kemijoen voimalaitosten omistajille asetettavia kalatalousvelvoitteita, jotta ne vastaisivat nykyistä lainsäädäntöä sekä voimalaitosten rakentamisen seurauksena syntyneitä kalaston hoidon tarvetta ja virtavesien ekologisen tilan parantamistarvetta. Nämä velvoitteet ja niiden laaja-alaiset vaikutukset pitää kuitenkin tutkia tarkasti ennen päätöksentekoa. Hakemuksessa esitetty lupaehtojen tarkastaminen 10 vuoden kuluttua on perusteltua, tarkistuksessa voidaan huomioida mm. uudet tekniset ratkaisut vesiluonnon ennallistamisessa. Tarkistamisen yhteydessä arvioidaan ensimmäisessä vaiheessa määrättyjen toimenpiteiden vaikutus ja tehtyjen selvitysten tulokset, sekä annetaan tarvittavat määräykset jatkotoimenpiteistä.

Kalatalousveloitteen päivittäminen on perusteltua toimintaympäristön muutosten sekä uusien tutkimustietojen pohjalta. Kalaportaiden tai muiden esitettyjen ratkaisujen pitää kuitenkin olla taloudellisesti järkeviä ja kestäviä, ja nojautua hyväksytyihin ja laajoihin tutkimustuloksiin sekä taloudellisiin laskelmiin. Annettavat uudet velvoitteet on sovitettava nykyisen toiminnan kanssa yhteen siten, etteivät ne heikennä vesivoiman toimintaedellytyksiä Suomen ilmasto- ja energiapolitiittisten tavoitteiden saavuttamiseen, sähköjärjestelmän toimintaan, toimitusvarmuuteen ja energiaomavaraisuuteen.

KEMINMAAN KUNTA

25.8.2020

<http://212.50.147.150/d5web/kokous/20204230-15.PDF>

YMPÄRISTÖPÄÄLLIKÖ AAPO MÄENPÄÄ:

Annetaan hakemuksesta seuraava Keminmaan ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto:

Lapin ELY-keskuksen hakemus Kemijoen ja Raudanjoen kalatalousvelvoitteiden muuttamiseksi on historiallinen. Kemijoen ensimmäisen voimalaitoksen rakentamisesta lähtien on jokivarressa koettu kalasäioissa tapahtuneen suuri epäoikeudenmukaisuus. Nyt nuo tehdyt virheet on mahdollista ainakin osittain oikaista.

Suurin virhe oli se, että Kemijoen alkuperäinen lohikanta menetettiin, kun ensimmäiselle voimalaitokselle määrätty kalatievelvoite vesitettiin. Tarkoitus oli hyvä, kun kalatien virtaamaksi määrättiin 5 m³/s ja houkutusvirraksi saman verran. Suurinta virhettä ei voi kuitenkaan enää korjata.

Vuosikymmenien aikana ovat jokivarren ihmiset yrittäneet monin tavoin toimia vaelluskalojen palauttamisen puolesta, vaikka alkuperäistä lohta ei voidakaan palauttaa. Näissä pyrkimyksissä ovat olleet mukana myös jokivarren kunnat. Perustivatpa kunnat tämän vuosituhannen alussa Lohijokitiimi nimisen yhdistyksen, jonka päätavoite on vaelluskalojen palauttaminen Kemi-Ounasjokeen. Aiheeseen on liittynyt monenlaisia eturistiriitoja riippuen siitä, onko kyseessä vesialueen omistaja, voimayhtiö tai tavallinen virkistyskäyttäjä.

Liian vähälle huomiolle on jäänyt se, miten me yhdessä - ilman ennakko asenteita voisimme toimia sen eteen, että Kemijoella voitaisiin vielä nähdä luonnonvalintaan perustuva ja sitä tuke vaelluskalakanta.

Vuosia sitten julkaistu kalatiestrategia oli valtiovallan (Valtioneuvoston periaatepäätös 8.3.2012) selkeä tahdonilmaus vaelluskalojen palauttamisen puolesta. Tätä oli jokivarressa odotettu kauan. Valtioneuvoston hyväksymä Kemijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman tunnustaa Kemijoen vesistön merkittäväksi vaelluskalavesistöksi. Jokivarressa odotetaan, että Suomen valtio Kemijoki Oy:n suurimpana osakkaana käyttäisi omistajaohjausta niin, että voimayhtiö toimisi noiden Valtioneuvoston päätösten mukaisesti. Nyt lausunnolla oleva kalatalousviranomaisen hakemus nojaa myös tuohon kalatiestrategiaan.

Lapin ELY-keskuksen esittämä hakemus on hyvin perusteltu luonnon taloudellisesti ja juridisesti. Olisi suotavaa, että kaikki osapuolet ymmärtäisivät näiden kahden asian tärkeysjärjestyksen. Kestävämpää on pohjata päätös luonnontaloudellisesti kestäväälle perustalle kuin se, että ensisijaisesti mietitään vain lain säädännöllistä pohjaa. Luonnon asettamat perusteet muuttuvat erittäin hitaasti, mutta laki voi muuttua yhdessä yössä.

Hakemuksen tueksi on esitetty OTT Matti Hepolan muistioita, joissa viitataan korkeimpien oikeusasteiden aikaisempiin päätöksiin. Näin myös hakemuksen juridinen tausta on kunnossa.

Eräältä osin hakemukseen on syytä esittää poikkeava näkemys. Hakemuksen kohdassa 4.2 (s.42) on esitetty velvoite, joka koskee Vanttauskosken, Pirttikosken ja Seitakorvan sekä Permantokosken voimalaitoksille vaadittu ja kalateitä. Hakemuksessa on esitys, että kyseisiin voimalaitoksiin tulisi toteuttaa kalatiet 12 vuoden kuluessa tästä hakemuksesta annettavan päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Voimme kohtuudella olettaa, että nyt käsiteltävä hakemus on lain voimainen aikaisintaan viiden vuoden päästä. Kun tuohon lisäämme hakemuksessa mainittu 12 vuotta, on se jo nuoren miehen ikä.

Kemijoella on jouduttu odottamaan vaelluskalan palauttamista 1940-luvun loppupuolelta lähtien. Olisiko kohtuullista, että kerrankin löytäisimme yhteisymmärryksen siitä, että vaelluskalojen palauttaminen ripeässäkin tahdissa on mahdollista?

Maailmalla on runsaasti tietoa toimivista kalatieratkaisuista. Näihin liittyviin tutkimuksiin on myös hakemuksessa viitattu. Olisi epäoikeudenmukaista, jos Raudanjoen varren ja Ylä-Kemijoen asukkaat jätettäisiin odottamaan kohtuuttoman pitkän ajan vain sen vuoksi, että voimayhtiöt eivät halunneet kalatiestrategiaan kirjattavan Ylä-Kemijoen osalta nopeaa aikataulua. Ylä-Kemijoki ja Raudanjoki eivät poikkea luonnonolosuhteiltaan niin, etteikö alisella Kemijoella sovellettavaa kalatietekniikkaa voitaisi hyödyntää myös siellä.

Vaelluskalojen palauttaminen on tahdon kysymys. Jos tahtoa löytyy, on vaelluskalat palautettavissa hyvinkin nopealla aikataululla. Voimalaitospatojen haltija tulee velvoittaa rakentamaan kalatiet kaikkiin rakentamiinsa nousuesteisiin samassa aikataulussa.

MERI-LAPIN YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA:

Hyväksyttiin

ENONTEKIÖN KUNTA

[https://enontekio.cloudnc.fi/fi-Fi/Toimielimet/Kunnanhallitus/Kokous_2932021/Enontekion_kunnan_lausunto_Lapin_ELYkesk\(2597\)](https://enontekio.cloudnc.fi/fi-Fi/Toimielimet/Kunnanhallitus/Kokous_2932021/Enontekion_kunnan_lausunto_Lapin_ELYkesk(2597))

KH 29.3.2021, § 86:n liite

Enontekiön kunnan lausunto Lapin ELY-keskuksen hakemuksesta: Kemijoen ja Raudanjoen voimalaitosten kalatalousvelvoitteiden muuttaminen, Kemi, Keminmaa, Kemijärvi, Tervola ja Rovaniemi (PSAVI/932/2017)

Tausta

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on pyytänyt (18.6.2020) lausuntoja Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hakemuksesta Kemijoen ja Raudanjoen voimalaitosten kalatalousvelvoitteiden muuttamiseksi Kemissä, Keminmaassa, Kemijärvellä, Tervolassa ja Rovaniemellä (Dnro PSAVI/932/2017).

Lapin ELY-keskus hakee muutosta Kemijoen Isohaaran, Taivalkosken, Ossauskosken, Petäjaskosken, Valajaskosken, Vanttauskosken, Pirttikosken ja Seitakorvan sekä Raudanjoen Permantokosken voimalaitosten kalatalousvelvoitteisiin ja kalatalousmaksua koskeviin määräyksiin, olennaisesti muuttuneiden olosuhteiden perusteella (vesilaki 3:22 §).

Hakemuksella tavoitellaan ensisijaisesti menetetyn vaelluskalatuotannon korvaamista, luontaisen lisääntymisen palauttamista ja perinnöllisen monimuotoisuuden turvaamista, mutta pitkällä tähtäimellä on mahdollistaa vaelluskalojen virkistysellinen ja taloudellinen hyödyntäminen kestävästi sekä joki- että merialueella.

Lausunto

Enontekiön kunta puoltaa Lapin ELY-keskuksen hakemusta ja sen hyväksymistä. Enontekiöläinen elämä pohjautuu luontoarvoihin. Vesiluonto on tärkeä osa Enontekiötä. Vesiluonnon ennallistaminen, vaelluskalakantojen elpyminen ja kalakantojen kasvu on luonnon monimuotoisuuden, vesistöjen ja niistä riippuvaisten eliöstön sekä alueen elinvoiman kehittämisen näkökulmasta tärkeää. Vaikutus näkyy myös Tunturi-Lapin ja Enontekiön alueen veto- ja pitovoiman, viihtyisyyden lisääntymisenä sekä matkailun kasvuna, erityisesti kalastusmatkailun kasvuna.

Voimalaitosten yhteyteen on rakennettava kaloille toimivat ohitusuomat riittävine ekologisine virtaamineen, jotta vaelluskalojen lisääntyminen sekä ylös- ja alasvaellus voidaan turvata aina. Ohitusuomat on toteutettava luonnonmukaisina. Vaelluskalojen leimautumista ja nousuhalukkuutta jokiin on tuettava riittävin ylisiirroin sekä poikas- ja mäti-istutuksin. Kalatalousvelvoitteiden uudistus on merkittävä käänne Kemijoen ekologisen tilan elvyttämisessä. Korjaaville toimille tulee asettaa aikaraja.

Lapin ELY-keskuksen hakemukselle kalatalousvelvoitteen uudelleen arviointiin on vahvat perusteet.

ITÄ-LAPIN KUNTAYHTYMÄ (Savukoski, Pelkosenniemi, Kemijärvi, Salla, Posio)

<http://italappi.fi/fi/P%C3%A4%C3%A4t%C3%B6kset>

19.8.2020 § 45 (lyhennelmä)

Itä-Lapin kuntayhtymä puoltaa Lapin ELY-keskuksen hakemusta ja sen hyväksymistä muutamin lisäyksin: Kemijoen pääuoma tulee kunnostaa yhtäaikaaisesti, eikä ensi vaiheessa pelkästään Ala-Kemijoen osalta. Istutukset ja ylisiirrot tulee kohdentaa vaelluskalojen luontaisille lisääntymisalueille ja vesistöjen yläosiin. Poikastuotannossa tulee hyödyntää vaikutusalueella toimivia nykyisiä kalankasvatuslaitoksia, mm. Ketolan kalanviljelylaitosta. Itä-Lapin kuntayhtymä toteaa lisäksi, että Jumiskon voimalaitoksen vaikutuspiirissä olevat vesialueet tulee olla myös tarkastelussa mukana.

Heli Knutars

Dina Solatie

yhtymähallituksen puheenjohtaja

johtaja

Itä-Lapin kuntayhtymä

Itä-Lapin kuntayhtymä

LAPIN KOKOOMUS

8.8.2020

<https://www.lapinkokoomus.fi/uutiset/2020/08/08/lapin-kokoomus-vaatii-vaelluskalojen-paluun-mahdollistamista/>

Lapin Kokoomus vaatii vaelluskalojen paluun mahdollistamista

Lapin Kokoomus vaatii, että Pohjois-Suomen aluehallintoviraston tulee hyväksyä Lapin Ely-keskuksen hakemus täsmennyksellä, että Kemijoen pääuoma tulee kunnostaa yhtäaikaaisesti, eikä ensi vaiheessa pelkästään Ala-Kemijoen osalta. Rovaniemen yläpuolisilla vesistöalueilla ovat Kemijoen parhaimmat ja luonnontilaisimmat poikastuotantoalueet. Luonnonmukaiset ohitusuomat olisivat parhaimmat vaelluskalojen nousun mahdollistamiseksi ja kalateiden toimivuudesta on hyviä kokemuksia maailmalla, toteaa Lapin Kokoomuksen varapuheenjohtaja Riitta Savukoski.

Lapin Kokoomus pitää oleellisena asiana, että kalojen istutuksissa painopiste tulee muuttaa voimakkaammin joen yläosiin, koska merialueille suoritettavat istutukset johtavat kalojen leimaantumiseen merialueille. Istutukset ja ylisiirrot tulee siksi kohdentaa vaelluskalojen luontaisille lisääntymisalueille ja vesistöjen yläosiin, jolloin kalojen leimaantuminen jokiin on vahvaa ja tuloksekasta, sanoo Lapin Kokoomuksen puheenjohtaja, kansanedustaja Heikki Autto.

Ely:n hakemuksessa todetaan, että voimalaitosten luvanhaltijoiden tulee ylsiirtää tukitoimenpiteenä 200 meritaimenta vuosittain. Lapin Kokoomuksen varapuheenjohtaja Antti Kaarlela toteaa, että meritaimenten ja lohien määrän tulee kuitenkin olla huomattavasti suurempi ottaen huomioon vesistö- ja poikasalueiden laajuuden ja potentiaalinen.

Lapin Kokoomuksen varapuheenjohtaja Riitta Savukoski toteaa, että kalatalousvelvoitteiden päivittämistä ei voida pitää jokiyltiöille kohtuuttomana ja nykyinen tilanne on täysin kohtuuton erityisesti vaelluskaloille ja alueille aiheutettuun haittaan nähden, koska haitta on erittäin merkittävä taloudellisesti, sosiaalisesti, kulttuurisesti ja koko elinvoimaan vaikuttavana negatiivisena tekijänä. Savukoski painottaa, että kokonaisuutena asiassa tulee huomioida voimassa oleva lainsäädäntö, erityisesti vesilaki, KHO:n ratkaisut, EU:n vesipuidedirektiivi, hallitusohjelman sisältö ja kansallinen kalatiestrategia.

Lapin Kokoomus korostaa, että Kemijoen kalatalousvelvoitteiden on astuttava voimaan koskien kaikkia kahdeksaa voimalaitosta. Kunnostustoimenpiteet tulee osoittaa siten myös Kemijoen pääuoman Rovaniemen yläpuolisiin voimalaitoksiin, Vanttauskoskelle, Pirttikoskelle ja Seitakorvalle.

Lisäksi Lapin Kokoomus pitää tärkeänä hankkeena selvittää kalankasvatus Kemijärven Ketolassa ja Savukoskella Pykäläisessä, Tulppiossa ja Kairijoella. Ketolassa on kalanviljelylaitos, jonka mahdollisuus toimia kalojen alkukasvattomana ennen kalojen siirtämistä Kemijoen latvavesiin luonnonravintolammikoihin tulee selvittää. Pykäläisessä, Tulppiossa ja Kairijoen luonnonravintolammikoissa on kasvatettu, ja on syytä jatkossakin kasvattaa, myös paikallista kantaa olevia jalokaloja, kuten taimenta, siikaa ja harjusta. Lisäksi alueella tulisi kasvattaa lohenpoikasia, jotta alueelle leimaantuneet vaelluslohikannan elvyttäminen mahdollistuisi.

Lapin Kokoomus pitää erittäin tärkeänä, että vaelluskalojen paluuta edistetään, jonka myötä alueen luontaisia vahvuuksia palautetaan ja alueen elinvoimaa vahvistetaan. Asiassa tarvitaan yhteistä tahtotilaa ja

yhteistä rintamaa asian edistämiseksi, toteaa Lapin Kokoomuksen puheenjohtaja, kansanedustaja Heikki Autto.

LAPIN KESKUSTA JA PERÄPOHJOLAN PIIRI

8.8.2020

<https://keskusta.fi/lappi/uutiset/keskusta-tukee-vaelluskalan-palauttamista/>

Keskusta tukee vaelluskalan palauttamista

Keskustan Lapin ja Peräpohjolan piirit tukevat Lapin ELY-keskuksen hakemusta Kemijoen ja Raudanjoen kalatalousvelvoitteiden muuttamiseksi. Voimalaitosten rakentamisen ja niiden käytössä vuosikymmenten aikana huomio on kiinnittynyt ennen muuta sähköntuottamiseen ja valitettavasti Kemijokeen liittyviä muita käyttöarvoja ei ole huomioitu riittävän laajasti.

Keskusta muistuttaa pääministeri Marinin hallitusohjelman painotuksesta kansallisen kalatiestrategian osalta. Hallituspuolueet ovat sitoutuneet jatkamaan luontaisen kierron palauttamista rakennettuihin vesistöihin kansallisen kalatiestrategian pohjalta. Linjauksen mukaisesti Keskusta antaa tukensa vaellusesteiden purkamiselle ja kalojen lisääntymisalueiden kunnostamiselle. Lisäksi ohitusratkaisujen toteuttaminen on osa kansallista kalatiestrategia.

Keskustan piirit yhtyvät Lapin ELY-keskuksen näkemykseen, jonka mukaan Kemijoen voimalaitosten kalatalousvelvoitteet tulee mitoitaa vastaamaan entistä paremmin voimalaitosten rakentamisen seurauksena syntynyttä kalaston hoidon tarvetta. Keskustan piirit toteavat omassa mielipiteessään, että Pohjois-Suomen aluehallintoviraston tulee hyväksyä Lapin ELY-keskuksen hakemus.

Tanja Joonas
Keskustan Peräpohjolan piirin puheenjohtaja

Petteri Salmijärvi
Keskustan Lapin piirin puheenjohtaja

VASEMMISTON LAPIN PIIRI

10.8.2020

<https://lappi.vasemmisto.fi/vasemmistoliiton-lapin-piiri-antoi-mielipiteen-ely-keskuksen-hakemukseen-kalatalousvelvoitteiden-muuttamisesta/>

Vasemmistoliiton Lapin piiri puoltaa ELY-keskuksen hakemusta kalatalousvelvoitteiden muuttamisesta, mutta esittää kahta merkittävää muutosesitystä mielipiteessään.

Piirin mukaan on tärkeitä, että kalateiden sijasta patojen ohi rakennetaan luonnonmukaisia ohitusuomia. Lisäksi piiri esitti mielipiteessään muutosta, että rakentamisvaiheistus poistetaan, ja koko Kemijoen pääväylä rakennetaan ja kunnostetaan ilman vaiheistusta.

Mielipiteen jättäminen jatkaa puolueen pitkää työtä vaelluskalakannan elvyttämisen eteen Kemijoen ja sen sivuvesistöjen osalta. Vasemmistoliitossa pidetään hyvänä sitä, että myös muutamat muut piirijärjestöt ovat asettuneet tukemaan ELY-keskuksen hakemusta kalatalousvelvoitteiden muuttamisesta.

Vasemmistoliiton Lapin piirin puheenjohtaja Henri Ramberg painottaakin, että ”työ vaelluskalojen palauttamiseksi pitää olla pitkäjänteistä koko Lapin yhteisrintamassa, eikä merkitystä ole hallitus-oppositio-asetelmalla”.

Lapin puolueet vetoavat lohen puolesta

21.6.20201

<http://www.matkailutoimittajienkilta.fi/lapin-puolueet-vetoavat-lohen-puolesta/>

Puolueiden Lapin piirin edustajat vetoavat lohen palauttamisesta Kemijokeen ja Ounasjokeen. Vetoamus ohessa.

”Me allekirjoittaneet puolueidemme *Lapin* piirin edustajina olemme sopineet tämän yhteisen vetoamuksen allekirjoittamisesta.

Me vetoamme kaikkiin tahoihin lohen palauttamiseksi mahtavaan *Kemijokeen* ja erillislailla suojeltuun *Ounasjokeen*. Vetoamme maamme hallitukseen, sen ministereihin, kansanedustajiin, muihin poliittisiin päättäjiin, puolueisiin, viranomaisiin, luvanhaltijoihin, elinkeinoelämään, yhteisöihin, kansalaisjärjestöihin ja jokaiseen kansalaiseen.

Suomi on oikeusvaltio. Toimintamme ytimessä on oltava lain noudattaminen.

EU:n vesipuidedirektiivi on suomalaisia viranomaisia ja tuomioistuimia sitova. Sen noudattaminen on oltava vesienhoidon itsestään selvä lähtökohta. Suomi on saanut *EU:n* komissiolta kaksi huomautusta, vuosina 2015 ja 2019, vaadittuihin toimiin on ryhdyttävä heti.

Lohen ja muiden vaelluskalojen luonnollisesti lisääntyvien kantojen palauttaminen Kemijoen vesistöön edellyttää kaikille lajeille sopivan vaellusyhteyden avaamista mereltä latvavesien kutualueille saakka. Kemijoen vesistöön ja sen patoihin on määriteltävä ekologinen ympäristövirtaama. Tämä on kirjattava määräyksenä voimalaitoslupiin. Vesistöissä on toteutettava ennallistavia, elvytettäviä ja kompensoivia toimia elämän palauttamiseksi. Lohi on saatava takaisin!”

ARI-VEIKKO PUSKA

Lapin Keskusta

RIITTA SAVUKOSKI

Lapin Kokoomus

JUHANA KELLONIEMI

Perussuomalaisten Lapin piiri

PAULUS TOROPAINEN

Lapin Sosialidemokraattinen piiri

MIKKO KILPIMAA

Lapin Vihreät

VASEMMISTOLIITON LAPIN PIIRI RY